מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהשתמש נכון בחלקי הדיבר, בסמיכות ובשייכות בצירופים ובמשפטים
- להבחין בין צורות דקדוקיות דומות: בינוני כפועל מול בינוני כשם, שם הפועל מול שם הפעולה
- להשתמש נכון במספר מונה וסודר בהתאמה למין שם העצם
- לזהות מבנה טיעוני בטקסט (טענה, נימוק, עובדה ודעה) ולהשתמש באמצעים רטוריים בכתיבה ובדיבור

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – זיהוי חלקי הדיבר

1. ג – הירוקה
2. ג – ליד
3. ג – קוראת

חלק ב׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – התאמה במין, במספר וביידוע

1. ירוקה
2. זריזים

חלק ג׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – יצירה וניתוח

1. משפט תקין הכולל שלושת חלקי הדיבר, עם התאמה נכונה של התואר לשם העצם במין ובמספר.

חלק ד׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – זיהוי בסיסי

1. א – בינוני
2. ג – 4
3. א – מה עושה עכשיו או תמיד?

חלק ה׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – זיהוי במשפטים

1. נכון – היא עונה על השאלה מה איתי עושה עכשיו
2. נכון – היא עונה על השאלה מי, ומתווספת לה ה׳ הידיעה

חלק ו׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – השלמה והבחנה

חלק ז׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – התאמה וכתיבה

1. ב (פועל בהווה) – 1
2. ג (שם עצם) – 2
3. א (תואר) – 3

חלק ח׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – זיהוי והבנה

1. א – שני שמות עצם שמתחברים למשמעות אחת, כמו 'גינת הגג'
2. ב – מילה שאומרת למי שייך משהו, כמו 'שלנו' או 'שלי'

חלק ט׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – איתור בצירופים

1. נכון – שני שמות עצם מחוברים למשמעות אחת – גינה של הגג
2. לא נכון – המילה 'בזהירות' מתארת איך נבנתה הגינה, לכן היא תואר הפועל

חלק י׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – השלמה והתאמה

1. אוכל
2. כיתה

חלק י״א – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – חיבור מושגים

1 – ג (סמיכות)
2 – ד (שייכות)
3 – א (תואר לשם עצם)
4 – ב (תואר הפועל)

חלק י״ב – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – זיהוי בסיסי

1. א – ללכת
2. ב – ריצה

חלק י״ג – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – המרה והתאמה

1. לכתוב
2. לימוד

חלק י״ד – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – חשיבה ויישום

1. שם הפועל הוא צורת הפועל הבסיסית עם ל׳ בתחילתה (כמו ללכת), ושם הפעולה הוא שם עצם שמתאר את הפעולה עצמה (כמו הליכה).

חלק ט״ו – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – זיהוי והבנה

1. ב – כמה?
2. ב – איזה במקום?

חלק ט״ז – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – השלמה והתאמה

1. חמישה
2. חמש

חלק י״ז – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – התאמה בין מספר לשם עצם

1 – ב (מונה בזכר)
2 – ג (מונה בנקבה)
3 – ד (סודר בזכר)
4 – א (סודר בנקבה)

חלק י״ח – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – יישום וכתיבה

חלק י״ט – פרק 6 • טענה, עובדה ודעה ואמצעים רטוריים – היכרות עם המושגים

1. נכון – עובדה מתבססת על נתונים שאפשר לאמת, לדוגמה מידע מדויק או מדיד
2. נכון – דעה מבטאת הערכה או רגש אישי, ולא תמיד ניתן להוכיח אותה

חלק כ׳ – פרק 6 • טענה, עובדה ודעה ואמצעים רטוריים – זיהוי בדוגמאות

1. א – שאלה רטורית
2. א – עובדה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- בדקו שהתלמיד/ה מסביר/ה באמצעות שאלת ׳מי/איזה?׳ מול ׳מה עושה?׳, ולא רק מנחש/ת תשובה
- בדקו התאמה נכונה של ה׳ בזכר (שלושה) והיעדרה בנקבה (שלוש), וכן סודר מתאים במין (שלישי/שלישית)
- בדקו שהתלמיד/ה מצטט/ת בקצרה (לא יותר משמונה מילים) ומבדיל/ה בבירור בין עובדה הניתנת לבדיקה לבין דעה אישית

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשני עד שלושה שיעורים, פרק או שניים בכל שיעור, בדומה למבנה הסבב של המרכזונים באתר
- מומלץ לפתוח כל שיעור במיני-שיעור קצר על ההסבר שבראש הפרק, כפי שנעשה בפתיחת מערכי השיעור באתר
- לתלמידים עולים אפשר לצמצם את כמות התרגילים בכל פרק ולהוסיף דוגמה מתורגמת או מנוקדת לפני הכתיבה העצמאית
- לתלמידי חנ״מ מומלץ לעבוד בזוגות או בליווי מבוגר/ת, ולהתמקד תחילה בתרגילי הזיהוי לפני תרגילי הכתיבה החופשית

חוברת תרגול – מרכזי למידה בלשון (חט״ב)

מרכזי למידה בלשון – מכיתה א׳ עד ט׳

חט״ב · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – חלקי הדיבר והתאמה בצירוף
2. פרק 2 – צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר
3. פרק 3 – סמיכות, שייכות ותואר הפועל
4. פרק 4 – שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם
5. פרק 5 – שם המספר: מונה וסודר
6. פרק 6 – טענה, עובדה ודעה ואמצעים רטוריים

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מרכזי למידה בלשון (חט״ב)

חוברת התלמיד/ה חנ״מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו בחוברת לפי סדר הפרקים, פרק אחר פרק, בדיוק כמו תחנות במרכזון. בכל פרק קראו את ההסבר הקצר לפני התרגילים, ואחרי כל תרגיל בדקו את עצמכם לפי המפתח. אם טעיתם בתרגיל – חזרו על ההסבר וננסו שוב לפני המעבר הלאה.

בנק מילים: לימוד | לכתוב | זריזים | אוכל | חמש | כיתה | חמישה | ירוקה

1 חלק א׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – זיהוי חלקי הדיבר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו מילה מהצירוף 'גינת הגג הירוקה שלנו' יש שם תואר?

א) גינת ב) הגג ג) הירוקה

2. במשפט 'השומר עמד ליד השער בזהירות', מהי מילת היחס?

א) השומר ב) עמד ג) ליד

3. איזו מילה במשפט 'התלמידה החדשה קוראת ספר מעניין' היא פועל?

א) התלמידה ב) החדשה ג) קוראת

2 חלק ב׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – התאמה במין, במספר וביידוע

השלימו את המילה החסרה.

1. הגינה ה_____ נמצאת על הגג (ירוק).

2. הילדים ה_____ סיימו את המשימה (זריז).

3 חלק ג׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והתאמה בצירוף – יצירה וניתוח

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט אחד שיש בו שם עצם, שם תואר ופועל, על נושא מבית הספר.

_____

_____

_____

4 חלק ד' – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים לצורת הפועל שמתארת מה קורה עכשיו או תמיד?

א) בינוני ב) עבר ג) עתיד

2. כמה צורות יש לבינוני (יחיד, יחידה, רבים, רבות)?

א) 2 ב) 3 ג) 4

3. איזו שאלה עוזרת לזהות שבינוני הוא פועל בהווה?

א) מה עושה עכשיו או תמיד? ב) מי זה? ג) איזה צבע?

5 חלק ה' – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – זיהוי במשפטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשפט 'איתי שומר על אחיו הקטן' המילה 'שומר' היא פועל בהווה	☐	☐
2	במשפט 'השומר פתח את השער' המילה 'השומר' היא שם עצם	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – השלמה והבחנה

השלימו את המילה החסרה.

7 חלק ז׳ – פרק 2 • צורת הבינוני: פועל בהווה או שם/תואר – התאמה וכתיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דניאל שומר על הצמחים בגינה	___	**א.** תואר
2. השומר בשער חייך אלינו	___	**ב.** פועל בהווה
3. בכוס יש מים רותחים	___	**ג.** שם עצם

8 חלק ח׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – זיהוי והבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי סמיכות?

(א) שני שמות עצם שמתחברים למשמעות אחת, כמו 'גינת הגג'

(ב) מילה שמתארת פועל (ג) מילה שמביעה שייכות כמו 'שלנו'

2. מהי שייכות?

(א) שם תואר לפני שם עצם (ב) מילה שאומרת למי שייך משהו, כמו 'שלנו' או 'שלי'

(ג) פועל בזמן עבר

9 חלק ט׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – איתור בצירופים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בצירוף 'גינת הגג' יש סמיכות	☐	☐
2	המילה 'בזהירות' במשפט הפתיחה היא שם עצם	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. חדר ה_____ היה נקי ומסודר אחרי הארוחה

2. דלת ה_____ נפתחה לאט בבוקר

11 חלק י״א – פרק 3 • סמיכות, שייכות ותואר הפועל – חיבור משגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גינת הגג	___	**א.** תואר לשם עצם
2. שלנו	___	**ב.** תואר הפועל
3. הירוקה	___	**ג.** סמיכות
4. בזהירות	___	**ד.** שייכות

12 חלק י״ב – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי הצורה הנקראת 'שם הפועל'?

(א) ללכת (ב) הליכה (ג) הולך

2. מהי הצורה הנקראת 'שם הפעולה'?

(א) לרוץ (ב) ריצה (ג) רץ

13 חלק י״ג – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – המרה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. שם הפועל של המילה 'כתיבה' הוא _____

2. שם הפעולה של הפועל 'ללמוד' הוא _____

14 חלק י״ד – פרק 4 • שם הפועל, שם הפעולה ותצורת השם – חשיבה ויישום

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין שם הפועל לשם הפעולה, ותנו דוגמה אחת משלכם.

15 חלק ט״ו – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – זיהוי והבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. על איזו שאלה עונה מספר מונה?

א) איזה במקום? ב) כמה? ג) איפה?

2. על איזו שאלה עונה מספר סודר?

א) כמה? ב) איזה במקום? ג) למה?

16 חלק ט״ז – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. _____ כדורים (5, זכר)

2. _____ מחברות (5, נקבה)

17 חלק י״ז – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – התאמה בין מספר לשם עצם

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלושה ילדים	___	**א.** סודר בנקבה

2. שלוש ילדות	___	**ב.** מונה בזכר
3. הילד הראשון	___	**ג.** מונה בנקבה
4. הילדה הראשונה	___	**ד.** סודר בזכר

18 חלק י״ח – פרק 5 • שם המספר: מונה וסודר – יישום וכתיבה

ענו בקצרה.

19 חלק י״ט – פרק 6 • טענה, עובדה ודעה ואמצעים רטוריים – היכרות עם המושגים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	עובדה היא משפט שאפשר לבדוק אם הוא נכון או לא נכון	☐	☐
2	דעה היא משפט שמבטא עמדה אישית, וקשה להוכיח אותו באופן מוחלט	☐	☐

20 חלק כ׳ – פרק 6 • טענה, עובדה ודעה ואמצעים רטוריים – זיהוי בדוגמאות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. "מי לא רוצה הפסקה ארוכה יותר?" – איזה אמצעי רטורי זה?

(א) שאלה רטורית (ב) נתון מספרי מדויק (ג) ציטוט מספר

2. "בבית הספר יש הפסקה של עשר דקות" – זו דוגמה ל:

(א) עובדה (ב) דעה (ג) נימוק אישי

כרטיס יציאה

אני יודע/ת להסביר למה מילה מסוימת היא שם תואר ולא שם עצם, ולהתאים אותה נכון במשפט

אני יודע/ת מתי להשתמש במספר מונה ומתי במספר סודר, ולהתאים אותם במין לשם העצם

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️